

1. TYPOLOGIE VAN DE ONDERNEMINGEN - NOMENCLATUUR VAN DE ECONOMISCHE ACTIVITEITEN - NACE

De ondernemingen kunnen worden beschreven aan de hand van verschillende typologieën, die elk beantwoorden aan precieze doelstellingen (beschrijving van de economische activiteiten, werknemers, milieueffecten van de industriële installaties of processen, ...), die onderling niet noodzakelijk op eenduidige wijze overeenkomen.

1. Definitie van de NACE

De nomenclatuur volgens de NACE-code (tabel 1.2) wordt in de Europese Unie officieel gehanteerd voor de statistieken met betrekking tot de economische activiteiten. Ze wordt eveneens gebruikt met betrekking tot de afvalstoffen door Eurostat (Bureau voor de Statistiek van de Europese Unie) en met betrekking tot het water.

De eerste versie dateert van 1970 (NACE 70). Om deze aan te passen aan de technologische veranderingen en perfect te integreren in de mondiale nomenclatuur die door de Organisatie van de Verenigde Naties werd aangenomen in februari 1989 (CITI Rev.3), werd de NACE 70 vervangen door de NACE Rev.1. Deze eerste revisie, die werd aangenomen in 1990, is het voorwerp van verordening 3037/90 van de Raad van 9 oktober 1990 betreffende de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Gemeenschap. Het doel van deze verordening is de opstelling van een gemeenschappelijke statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap, om de vergelijkbaarheid van de nationale en communautaire nomenclaturen en dus van de nationale en communautaire statistieken te garanderen. Er bestaat een conversietabel van de twee versies, maar de overeenkomst is niet eenduidig.

De Europese nomenclatuur laat nationale aanpassingen toe door de verdere opdeling van de het verst in detail gaande Europese rubrieken (de klassen). België heeft op deze basis een nauwkeurigere versie uitgewerkt met de naam NACE-BEL, die de NACE-Rev.1. vervangt. Ongeveer 60% van de NACE 70-codes komt overeen met een NACE-BEL-code met identieke inhoud. Voor de andere is de conversie niet automatisch, aangezien een NACE 70-code kan overeenkomen met verschillende NACE-BEL-codes.

2. Hiërarchische niveaus

De nieuwe activiteitennomenclatuur NACE-BEL is opgebouwd volgens de volgende hiërarchische niveaus :

- secties en subsecties (gecodeerd met letters)
- afdelingen (2 cijfers)
- groepen (3 cijfers)
- klassen (4 cijfers)
- subklassen (5 cijfers)

Tabel 1.1 : Structuur van de NACE-Code : voorbeeld

<p>Sectie D : industrie</p> <p>subsectie DA : landbouw- en voedingsindustrieën</p> <p>15 : vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken</p> <p>15.1 : vervaardiging, verwerking en bewaring van vlees en producten op basis van vlees</p> <p>15.11 : vervaardiging, verwerking en bewaring van slachtvlees</p> <p>15.12 : vervaardiging, verwerking en bewaring van gevogeltjevlees</p> <p>15.13 : vervaardiging van producten op basis van slacht- en gevogeltjevlees</p> <p>15.2 : verwerking en bewaring van vis en producten op basis van vis</p> <p>...</p> <p>16 : vervaardiging van tabakproducten</p> <p>...</p> <p>subsectie DB : Vervaardiging van textiel en kleding</p> <p>...</p> <p>Sectie E : productie en distributie van elektriciteit, gas en water</p> <p>...</p>

3. Toekenning van de NACE-code aan een onderneming

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) heeft strenge regels opgesteld voor de toekenning van de NACE-BEL-code aan een onderneming. Een individuele onderneming of lokale eenheden ervan ontvangen een NACE-code die wordt gedefinieerd op basis van de hoofdactiviteit, m.a.w. de activiteit die het meest bijdraagt tot de toegevoegde waarde van de onderneming (classificatie uitgevoerd op basis van door de eenheid verstrekte gegevens). De hoofdactiviteit hoeft niet noodzakelijk 50% of meer van de totale toegevoegde waarde van een eenheid te vertegenwoordigen. Elke andere activiteit van de eenheid die ook bijdraagt tot de productie van goederen of diensten is een secundaire activiteit.

Dit systeem heeft dus zijn beperkingen. Zo kan een tankstation waarin ook een kruidenierswinkel is gevestigd, worden ingedeeld bij de "kleinhandel in motorbrandstoffen" (50.50) of bij de "kleinhandel in brood, banketbakkerswerk en suikerwerk" (52.24). Bepalend voor de indeling is de vraag waar het grootste deel van de toegevoegde waarde werd verwezenlijkt, bij de verkoop van brandstof of bij de verkoop van voedingsproducten.

4. Algemene doelstelling van de NACE

De Nomenclatuur van de Economische Activiteiten (Nomenclature des Activités Économiques) werd voornamelijk opgesteld teneinde de economische en sociale informatie gemakkelijker te kunnen indelen. Het uiteindelijke doel is hoofdzakelijk statistisch. Het type van eenheid dat wordt gebruikt, de regels voor de identificatie van de hoofdactiviteit, de wijze van aggregatie en de principes van opbouw zijn sterk gebonden aan de statistische informatie. Bijgevolg moet het gebruik van deze nomenclatuur in andere domeinen dan de statistiek met omzichtigheid gebeuren. Criteria van juridische of institutionele orde werden geweerd bij de opbouw van deze lijst : intercommunales met een industriële activiteit worden bij de industrie gerangschikt, ongeacht hun statuut.

De NACE-code wordt met name gebruikt door de RSZ (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid). De statistieken van de RSZ verfijnen niettemin de notie onderneming : elk filiaal, elke dochteronderneming van een grote onderneming wordt apart opgenomen als een individuele entiteit, de vestiging. Hetzelfde geldt wanneer een onderneming verschillende activiteiten uitoefent waarvan de zetels gevestigd zijn in verschillende gemeenten.

Ze omvatten noch de zelfstandigen, noch de eenpersoonsvennootschappen die geen personeel op de loonlijst hebben. Deze werknemers zijn geregistreerd bij de BTW, maar niet bij de RSZ.

5. Gebruik van de NACE-code in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Tabel 1.2 : Gebruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van de NACE Rev.1-code - secties en afdelingen

A Landbouw, jacht en bosbouw
01 Landbouw, jacht en diensten in verband met deze activiteiten
C Winningsindustries
10 Winning van steenkool, bruinkool en turf
14 Overige winning van delfstoffen
D Vervaardigingsindustries
15 Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken
16 Vervaardiging van tabaksproducten
17 Vervaardiging van textiel
18 Vervaardiging van kleding; bereiden en verven van bont
19 Looien en bewerken van leer, vervaardiging van koffers, tassen, zadel- en tuigmakerswerk en schoeisel
20 Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk
21 Vervaardiging van pulp, papier en papiervaren
22 Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media
23 Vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen
24 Vervaardiging van chemische producten
25 Vervaardiging van producten van rubber of kunststof
26 Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten (glas, cement, beton, enz.)
27 Vervaardiging van metalen in primaire vorm
28 Vervaardiging van producten van metaal
29 Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, N.E.G.
30 Vervaardiging van kantoormachines en computers
31 Vervaardiging van elektrische machines en apparaten, N.E.G.
32 Vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatie-apparatuur
33 Vervaardiging van medische apparatuur en instrumenten, van precisie- en optische instrumenten en van uurwerken
34 Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers
35 Vervaardiging van overige transportmiddelen
36 Vervaardiging van meubelen: overige industrie
37 Recycling
E Productie en distributie van elektriciteit, gas en water
40 Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water
41 Winning, zuivering en distributie van water
F Bouwnijverheid
45 Bouwnijverheid
G Groot- en klein handel, reparatie van auto's en consumentenartikelen
50 Verkoop, onderhoud en reparatie van auto's en motorrijwielen
51 Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in auto's en motorrijwielen
52 Kleinhandel, uitgez. kleinhandel in auto's en motorrijwielen: reparatie van consumentenartikelen

Tabel 1.3 : Gebruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van de NACE Rev.1-code - secties en afdelingen (vervolg)

H Hotels en restaurants 55 Hotels en restaurants
I Transport en communicatie 60 Transport te land; transport via pijpleidingen 61 Transport over water 62 Luchtvaart 63 Vervoerondersteunende activiteiten, reisbureaus ' 64 Post en telecommunicatie
J Financiële activiteiten 65 Financiële instellingen, exclusief het verzekeringswezen en pensioenfondsen 66 Verzekeringswezen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen 67 Ondersteunende 'activiteiten in verband met financiële instellingen
K Onroerend goed, verhuur en dienstverlening aan ondernemingen 70 Exploitatie van een handel in onroerend goed 71 Verhuur van machines en werktuigen zonder bedieningspersoneel en van overige roerende goederen 72 Activiteiten in verband met computers 73 Speur- en ontwikkelingswerk 74 Overige zakelijke dienstverlening
L Openbaar bestuur 75 Openbaar bestuur en defensie: verplichte sociale verzekeringen
M Onderwijs 80 Onderwijs
N Gezondheid en sociale actie 85 Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
O Collectieve, sociale en persoonlijke diensten 90 Afvalwater- en afvalverzameling 91 Verenigingen, N.E.G. 92 Cultuur, sport en recreatie 93 Overige diensten
P Huishoudelijke diensten 95 Particuliere huishoudens met werknemers 98
Q Extraterritoriale organisaties 99 Extraterritoriale organisaties en lichamen

Bronnen

1. Verordening 3037/90 van de Raad van 9 oktober 1990 betreffende de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap
2. NIS : Activiteitsnomenclatuur NACE-BEL met verklarende nota's - 2de editie
3. A. Kumps en M. Taymans : "Les entreprises bruxelloises", Cahier du Bres nr. 10 , IRIS uitgaven (1992)

Andere fiches in verband hiermee

Schriftje Lucht - Basisgegevens voor het Plan

- 46. Typologie van de bedrijven : nomenclaturen met milieubelang

Schriftje Economische activiteiten en leefmilieu

- 21. Typologie van de ondernemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: overeenkomst tussen de

NACE-nomenclatuur en de ingedeelde inrichtingen

Auteur(s) van de fiche

SQUILBIN Catherine